

escamarlat, amb un costellam de troncs *atapàits* de marmanya, recobert tot plegat de terra afetgegada», PBertrana (*Proses Bàrbares*, 111); «així els mobles --- i una mena d'ambient que feia pensar en un *atapèiment* d'ombres desvergonyides, no tenien lleure per 5 afrentar-los amb la feresta riota dels seus records»; «un arxiu *atapèit* de pergamins i de papers, ròncos i novells», Coromines (*Pigmalió*, XII, 164; *Silèn*, I, O. C. 18b4).

Una forma més breu, *atapur*, *-pit*, no és estranya a 10 algunes zones de l'extrem Sud i NO. del Princ.: «no se'n podrà anar perquè els autos van *atapurts*» La Bisbal de Falset (1934); Benasc «*atapiu*: <que está> lleno algo, teniendo que empujar para que quepa más» (1965); una cita menorquina i una de castellenenca en *AlcM*. Sobretot és la forma mallorquina. En el ball dels cossiers d'Alaró, els «dimonis», «duien una espècie de sac, forcat a cada cap, per a cubrir els brassos y les cames, cubert y *atapur* per totes bandes de trinxes de panyo de variadíssims colors», JnRosselló (*Manyoc*, 20 158).

*Atapur* usa sovint AntMAlcover per 'més que ple, clafert, de coses menudes' etc. (*BDLC* XIII, 113, i cita de les *Rond. Mall.* en *AlcM*); «--- l'ermita --- una humil capelleta i uns quants casells *atapurts* i mig esbucats, dins dues marjades ---», JnRosselló (*En Rupit*, 34.13).

També ho diu AMAlcover parlant del menjar (*Rond. Mall.* XIII, 59), però no perquè sigui sinònim d'«asaciar» o sigui equivalent no menys variant d'*atapur* (veg. *TIBAR*), sinó en el sentit ultra-ponderatiu de 'omplir-se fins a l'excess, reblir-se' de tal o tal menjar: «Lluc: Ai, ai! Jaestic ben posat! / De cap modo tenc consoll! / COLOMA: Si t'has *atapur* de col, / i mai tens sacietat! / Molts de pics t'he predicat / que no pots 35 manjar tant, Lluc. / Has provat d'anar...? LL.: No puc!», Bart. Ferrà (*IdOr* XIII, 4). Menjars poc substanciosos que cal enfarfegar-se'n. Els segadors de Llucmajor: «componien uns fogons de pedres i --- *s'atapien* de 'concert' que duyen, cosa lleugera ferm, i llavó 40 de llet formatjada que els enviava l'amo; per això els solien cantar --- Closques d'ou no'n venen massa / --- / coes d'ays n'hi ha molt més / i connes de carabassa», «arribava l'*ayguera* --- componia sa greixonera de sopes --- s'hi arremolinaven, i aeguts de panxa en terra entorn de la greixonera --- se *n'atapien*, i ben bones que elze trobaven ---» (*BDLC* XIV, 206, 210).

A diferència del català, el cast. ha preferit la variant amb *u*: *TUPIDO*, on tenim l'altra variant vocàlica, en formació ben paral·lela. A l'Alguer diuen *entipur* per 'atapeir' (*AlcM*). Altrament amb nosaltres coincideixen la llengua d'oc i diversos parlars hispànics i francesos. Tolosà *atapi* «tasser, serrer par terre: un *pasiment atapid*: l'aire d'una chambre, foulée, pressée; uno *pezegado atapido*: une trace dissimulée, effacée» (Visner). El *TdF* i Palay, tot admetent *tapi*, remetent a *atapi* com a forma més usada; bearn. «*atapur*: qui est tassé», Lespy-R., amb cita de Laborde, poeta d'Orthés: «per dessus lou souc [solc, saió] *atapur* / la coudi-coudeyne [cuereta] qu'es fiere».

En domini cast. també bastant en *-a*: ast. *tapido* «tela gorda» i *tapizar* «la tierra de labor que se deja a prado, para que llegue a serlo, tiene que *tapizar*, y pónese *tapizu*» (Rato); arag. *entapecer* «tupir», aplicada a la tela «hilada en el telar apretándola», *tela entapecida* (Siesso, 1720, Gili, *Tes.*, v.). *Tapido* per *tupido* usat per Cervantes i per Quevedo, per aquell no, per aquest en so de burla: «lenguaje *tapido* y a buenas noches» oposat al «claro, diáfano ---» (*La Culta 5 Latiniparla*): aquestes «buenas noches» ens fan comprendre la base semàntica de l'ast. *atapecer* «anocheecer, contenebrescere, faire nuit» (Rato, Supl.), Colunga *atapeciu* «anochecido» (Vigón, Supl.). Tornem al sentit català amb el veneçolà *atapurar* «repletar, colmar, llenar» (Picón Febrés). I d'aquí ha de venir també un substantiu, que ens torna cap al sentit de *tapàs* i *tepa*: ast. *tapín* «trozo de césped separado del suelo, con la azada o el palote» (Vigón; usat sovint per Rato, i també a l'alt-leonès de Sajambre. Fz. Gonz.).

En fi su. fr. *atapi* «serré, durci, aplati (terre, pain)», *Gloss. P. Su. Rom.* II, 77. Al costat, però, d'aquesta forma en *ta*, sembla que hem d'admetre encara una altra forma pel que fa a la consonant inicial, com una altra alternativa en la imitació onomatopèica: amb 25 africada *ts-/tʃ*. En efecte, les citades fonts asturianes ens donen *chapin* com a nom del *tapín* de gleva; Duraffour (*Rom.* LXIV, 533) assenyala *asapi* a Ginebra com a equivalent de l'*atapi* dels altres cantons suïssos, i el nostre *atapèit* pren en el Ross. la forma *assapeit* (*Grandó, Misc. Fabra*).

*TÀPIA*. Hem de considerar-lo com el representant més antic, més difós i més conegut i conspicu de tota aquesta família. De la qual l'hem de considerar inseparable. Fou eloqüent l'explicació que em donaren en el Segrià, a Artesa de Lleida, els vells constructors de tàpia: terra aquella més abundosa, avui encara, que cap altra de les terres catalanes, en aquesta antiquíssima mena de construcció: «que com les féiem? *Atapiint*. —Què voleu dir? —Picant lo fang amb maçons 35 a dins del motlle de la *tábbiān*. El mot és comú des dels temps més remots a les sis llengües hispano-pirenaiques: mossàrab, castellà, portuguès, basc i llengua d'oc, no menys que el català (sobre la nostra mena de tàpia, veg. les respostes dels cortesponsals a l'I. E. C., 45 col·leccionades a *BDC* xx, 99, 102; occid. *paret de tábbiā BDC*, 102; ús argòtic *BDC* VII, 61). Per a la locució *sord com una tàpia*, V. TALP.

La nostra documentació és molt antiga: ja consta el mot en ablatiu plural *tapiis*, a manera de mida, en un doc. de 1114: «els monjos de St. Cugat del Vallès deixaven als pobladors, perquè alcessin fortaleza, dos parells de *tapieres* o aparells de fusta, per pujar la tàpia, la qual havia de tenir d'alçària tretze *tapiis* o sigui tretze vegades la de les dites *tapieres*», CaCandi (*Notas Hist. de Sarrià*, 1901, p. 95, i *BCEC* 1903, 266). «Habet afrontaciones, de una parte, in balneis, et de altera, in *tapia* que claudit mazellos», any 1169, donació d'una terra vora el recinte de la ciutat de Lleida, arribada a la tàpia que en circueja els escorxadors 60 (MiretS, *El més antic text lit. català*, 20); «clausus or-